

Schriftelijke vragen 2026 Z/26/814920 /D-1049165

Formulier voor het beantwoorden van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 51 van het **Reglement van Orde** voor de vergadering van de raad van de gemeente **Gorinchem**.

Schriftelijke vragen van Dhr. T. van der Meijden van de fractie D66, inzake Werkeloosheid en bijstandsuitkeringen onder jongeren d.d. 31 augustus 2026

Sinds 1 januari 2026 is de participatiewet voor kwetsbare jongeren verandert. Zij hoeven niet meer voorafgaand aan de uitkering 4 weken te zoeken naar werk of een opleiding.

De niet kwetsbare jongeren hebben vaak geen werkervaring en daardoor minder baankansen.

Vraag

Het aantal mensen met een algemene bijstandsuitkering stijgt al jaren, zo blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Met een toename van 5,7% is deze landelijk het sterkst onder jongeren tot 27 jaar.¹ D66 ontvangt signalen dat ook in onze stad en regio steeds meer jongeren in de bijstand terechtkomen.

D66 vindt het belangrijk om jeugdwerkeloosheid aan te pakken. We weten immers dat financiële problemen, sociale uitsluiting en psychische klachten anders op de loer liggen. Jongeren worden bijvoorbeeld moeilijker zelfstandig en hun kansen op een mooie toekomst nemen af, zeker als de werkeloosheid langdurig is – waardoor hun achterstand wordt vergroot. Het voorgaande geeft voor de D66-fractie aanleiding tot de volgende vragen:

1. In hoeverre (h)erkent het college dat steeds meer jongeren een bijstandsuitkering aanvragen, hoeveel jongeren betreft het in Gorinchem en hoeveel aanvragen werden toegewezen?
2. Met welke problemen kampen jongeren die te maken hebben met jeugdwerkeloosheid volgens het college, en in hoeverre spelen wachtlijsten bij de GGZ, schulden of (dreigende) dakloosheid hierin een rol?
3. In hoeverre is het college van oordeel dat jongeren in voldoende mate aanspraak kunnen en mogen maken op andere uitkeringen, zoals een WW- of Wajong-uitkering?
4. Welke ervaring heeft Avres opgedaan met de doorstroomcoaches in relatie tot jeugdwerkeloosheid?
5. Hoeveel jongeren vanaf 18 jaar verlaten school zonder startkwalificatie in Gorinchem?
6. In hoeverre kan Avres maatwerk leveren aan jongeren met verschillende startkwalificaties en opleidingsniveaus (ontbrekend, praktisch opgeleid of theoretisch opgeleid), en welke uitdagingen ervaart Avres bijvoorbeeld als het gaat om jongeren die neurodivers zijn?
7. Welke mogelijkheden en noodzaak ziet het college om de samenwerking tussen bijvoorbeeld Poort6, Avres, het sociaal team, GGZ en IPTA-coaches te verbeteren?
8. Welke aanvullende maatregelen kan het college treffen om jeugdwerkeloosheid tegen te gaan en welke kansen biedt het Ambitiefonds van Avres hiervoor?

Antwoorden van burgemeester en wethouders d.d. 29-09-2026:**1. In hoeverre (h)erkent het college dat steeds meer jongeren een bijstandsuitkering aanvragen, hoeveel jongeren betreft het in Gorinchem en hoeveel aanvragen werden toegewezen?**

Meer jongeren met multiproblematiek vragen een uitkering aan. Dit zijn ook jongeren die door het afsluiten van de Wsw en het (grotendeels) afsluiten van de Wajong nu een beroep moeten doen op

¹ [CBS. \(2026\). Aantal mensen met bijstand stijgt 3 jaar op rij, vooral onder jongeren.](#)

bijstand. Landelijk is sprake van een stijging van het aantal jongeren in de bijstand. Volgens recente landelijke cijfers is het aantal jongeren in de bijstand in het tweede kwartaal van 2026 met 5,7% gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Dit beeld zien we terug in de regio maar in Gorinchem zien we een andere trend. Het aantal jongeren in de bijstand in Gorinchem is in het tweede kwartaal van 2026 met 10,2% gedaald ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder (88 jongeren vs. 98 jongeren). In de periode 1 juli 2025 t/m 30 juni 2026 hebben 62 jongeren een bijstandsaanvraag gedaan, waarbij aan 53 jongeren een aanvraag algemene bijstand is toegekend. Tegelijkertijd zien wij dat de ondersteuningsvragen van jongeren die zich melden complexer worden. Daarbij is vaker sprake van een combinatie van problemen op het gebied van werk, opleiding, financiën, huisvesting en gezondheid. Het aandeel jonge statushouders op het totaal aantal nieuwe instroom van jongeren neemt in Gorinchem iets toe. Deze groep is inburgeringsplichtig en in verband met beperkte taal- en werknemersvaardigheden is het lastiger om deze jongeren snel uit te laten stromen.

2. Met welke problemen kampen jongeren die te maken hebben met jeugdwerkloosheid volgens het college, en in hoeverre spelen wachtlijsten bij de GGZ, schulden of (dreigende) dakloosheid hierin een rol?

Jongeren die werkloos zijn, hebben regelmatig te maken met meerdere problemen op mentaal en sociaal gebied. De aard en ernst daarvan verschillen per jongere. Het ontbreken van werk is vaak niet het enige of belangrijkste probleem. Psychische klachten, schulden en een onzekere of ontbrekende woonsituatie kunnen de stap naar onderwijs of werk ernstig belemmeren.

Wachtlijsten binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en het tekort aan betaalbare, passende huisvesting spelen hierin een belangrijke rol. Hierdoor kan het langer duren voordat jongeren voldoende stabiliteit hebben om aan een opleiding te beginnen of werk te vinden.

De gemeente zet binnen de proeftuin Maatwonen integraal in op ondersteuning op vijf levensgebieden voor mensen met mentale problemen. Daarnaast zet Avres bij de schuldhelpverlening specifiek jongerencoaches in. Zo wordt geprobeerd de verschillende problemen in samenhang aan te pakken en jongeren beter te ondersteunen bij hun stap naar onderwijs of werk.

3. In hoeverre is het college van oordeel dat jongeren in voldoende mate aanspraak kunnen en mogen maken op andere uitkeringen, zoals een WW- of Wajong-uitkering?

De uitvoering van de WW en de Wajong en de beoordeling van het recht op deze uitkeringen behoren tot de wettelijke taken van UWV. De gemeente en Avres hebben hierin geen beslissende of uitvoerende rol. Het college kan hierover dan ook geen inhoudelijk oordeel te geven.

Uit de [beschikbare cijfers](#) van het UWV² blijkt wel dat het aantal jongeren dat een WW-uitkering aanvraagt in 2025 met 15% is gestegen ten opzichte van 2024. Landelijk bedroeg de groei van de instroom in dezelfde periode 8%.

4. Welke ervaring heeft Avres opgedaan met de doorstroomcoaches in relatie tot jeugdwerkloosheid?

Avres heeft positieve ervaringen met de samenwerking met de doorstroomcoaches. Door de intensievere samenwerking worden jongeren eerder in beeld gebracht en vaker doorgeleid naar passende ondersteuning via Avres en het Regionaal Werkcentrum. Tegelijkertijd zijn verdere verbeteringen nodig in de rolverdeling, afstemming en overdracht.

Toelichting

De Wet van school naar duurzaam werk, die op 1 januari 2026 in werking is getreden, heeft de regionale samenwerking tussen gemeenten, doorstroompunten en scholen versterkt. Binnen het Regionaal Programma Zuid-Holland Zuid werkt Avres nauwer samen met het Doorstroompunt, waar de doorstroomcoaches werkzaam zijn, en met het Regionaal Werkcentrum. Sinds Avres en UWV en het Werkcentrum in mei zijn gestart met een inloopspreekuur voor jongeren, is het aandeel jongeren dat zich bij het Werkcentrum meldt in het tweede kwartaal aanzienlijk gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal. Jongerenconsulenten krijgen via deze route regelmatig jongeren aangemeld die zij verder kunnen ondersteunen.

² [Basiscijfers Jeugd](#)

In de uitvoering zijn ook aandachtspunten zichtbaar. De aard van de hulpvraag en de meest passende ondersteuning worden nog niet altijd goed afgestemd. Soms worden jongeren naar Avres verwezen terwijl vooral sprake is van een scholingsvraag of terwijl de school op grond van de wet nog een nazorgverantwoordelijkheid heeft. Ook verloopt de overdracht naar jobfinding en jobcoaching niet altijd soepel, waardoor jongerenconsulenten soms langer betrokken blijven dan vanuit hun rol wenselijk is. Deze ervaringen worden gebruikt om de rolverdeling, afstemming en overdracht verder te verbeteren, zodat jongeren sneller bij de juiste organisatie en passende ondersteuning terechtkomen.

5. Hoeveel jongeren vanaf 18 jaar verlaten school zonder startkwalificatie³ in Gorinchem?

In totaal waren er in 2024 555 jongeren in Gorinchem tussen de 18 en 23 jaar die niet waren ingeschreven op school of zonder startkwalificatie.

De informatie over voortijdig schoolverlaters is opgenomen in regioanalyse in het [Regionaal programma ZHZ](#)⁴.

Aantal nieuwe voortijdig schoolverlater per schooljaar:

Schooljaar	18+	Totaal
20/21	62	67
21/22	64	69
22/23	62	67
23/24	53	58
24/25	66	72

6. In hoeverre kan Avres maatwerk leveren aan jongeren met verschillende startkwalificaties en opleidingsniveaus (ontbrekend, praktisch opgeleid of theoretisch opgeleid), en welke uitdagingen ervaart Avres bijvoorbeeld als het gaat om jongeren die neurodivers zijn?

Avres levert maatwerk op basis van de persoonlijke situatie, mogelijkheden en ontwikkelbehoefte van jongeren. Daarbij wordt gekeken naar opleidingsniveau, arbeidsvermogen, werkervaring en eventuele belemmeringen richting werk of opleiding. Wij zoeken naar een passende omgeving waarbij ook gebruik maakt wordt van onze eigen infrastructuur waarin de mogelijkheid wordt geboden om in een veilige omgeving te werken aan bijvoorbeeld werknemersvaardigheden. Bij jongeren die neurodivers zijn of andere psychische en sociale uitdagingen ervaren, is vaak een zorgvuldige afweging nodig tussen ondersteuning, hulpverlening en arbeidsinschakeling. Hierdoor is niet altijd direct inzet van scholing of re-integratie mogelijk en kan eerst stabilisatie noodzakelijk zijn.

7. Welke mogelijkheden en noodzaak ziet het college om de samenwerking tussen bijvoorbeeld Poort6, Avres, het sociaal team, GGZ en IPTA-coaches te verbeteren?

We werken in volle tevredenheid nauw samen met bovengenoemde organisatie. Al zijn er altijd verbeterlagen te maken.

Zo werken gemeente en bovenstaande partijen actief samen als het gaat om bijvoorbeeld de centrale toegang en dreigende dakloosheid en huisuitzettingen en schuldhulpverlening. Deze samenwerking wordt steeds verder geïntensiveerd.

De ervaringen vanuit de uitvoering laten zien dat goede afstemming over hulpvragen, heldere taakverdeling en soepele overdrachten essentieel zijn om jongeren effectief te ondersteunen. De IPTA-coach heeft hierin dan ook een actieve rol.

8. Welke aanvullende maatregelen kan het college treffen om jeugdwerkloosheid tegen te gaan en welke kansen biedt het Ambitiefonds van Avres hiervoor?

³ Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren die de school verlaten zonder startkwalificatie

⁴ [Regiobeeld 2024 Zuid-HollandZuid basis voor het regionaal programma 2026-2029.pdf](#)

Het terugdringen van jeugdwerkloosheid vraagt om een gezamenlijke inzet van gemeenten, onderwijsinstellingen, werkgevers, de arbeidsmarktregio en uitvoeringsorganisaties. Er lopen diverse projecten vanuit het Ambitiefonds, Avres en Arbeidsmarkt. Deze projecten zijn er aan zowel de kant van de jongeren, Avres en werkgevers. Daarnaast is per 1 januari 2026 de Wet van school naar duurzaam werk in werking getreden en is daarvoor een Regionaal Programma⁵ opgesteld.

Ambitiefonds

Het Ambitiefonds richt zich op vernieuwende en duurzame oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken, met speciale aandacht voor onder andere jongeren. Vanuit dit fonds zijn er diverse projecten gestart die zich richten op jongeren (Start jouw Toekomst, Voorkomen stage-uitval Munio, Moneyways, Ontwikkeling van de Doekoe-app in samenwerking met de Hogeschool van Rotterdam bedacht door jongeren tijdens het Geldlab 2026).

Arbeidsmarktregio

Vanuit de arbeidsmarktregio worden er sectorale ontwikkelpaden ontwikkeld in samenwerking met regio Dordrecht en het onderwijs.

Daarnaast wordt ingezet op Praktijkleren in het mbo, waarbij jongeren via leren op de werkvloer werkervaring opdoen en een mbo-praktijkverklaring kunnen behalen.

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

 ValidSigned door Heleen Kromkamp
op 29-09-2026

 ValidSigned door Reinie Melissant
op 29-09-2026